

OBEC Letanovce

Č. p. :

Schvaľujem : **Slavomír Zahornadský**
starosta

Letanovce dňa

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ

vyplývajúce z ustanovenia § 15, ods. 1 písm. a) a § 15a zákona NR SR č. 42/1994 Z.z. o
civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov

Letanovce 2018

Vypracoval: Erik Lorenc
Odborne spôsobilá osoba na úseku COo
Osvedčenie č. SKR-123-6-4/2016

Informácie pre verejnosť vyplývajúce z plnenia povinností obce Letanovce (ďalej len „obec“) v zmysle § 15 ods. 1 písm. a) a v rozsahu určenom v § 15a zákona NR SR č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o CO“) sa trvalo zverejňujú na internetovej stránke obce alebo na verejnej tabuli s uvedením 30-dňovej lehoty, dokedy môže dotknutá verejnosť podávať pripomienky. Opodstatnené pripomienky sa primerane zohľadnia pri spracovaní Plánu ochrany obyvateľstva obce. Informácie sa prehodnocujú a v prípade potreby aktualizujú. V aktualizovanej forme sa zverejňujú najmenej raz za tri roky.

Informácie pre verejnosť zahŕňajú najmä:

- a) informácie o zdroji ohrozenia,
- b) informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území a životnom prostredí,
- c) nebezpečné vlastnosti a označenie látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť,
- d) informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach,
- e) úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti,
- f) podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva,
- g) odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností.

Mimoriadnou situáciou sa rozumie obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok. Mimoriadna situácia sa vyhlasuje a odvoláva. Počas nej sa vykonávajú opatrenia na záchranu života, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti – záchranné práce, evakuácia, núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie alebo použitie zložiek integrovaného záchranného systému.

Mimoriadnou udalosťou sa rozumie živelná pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa alebo teroristický útok, pričom:

- a) **živelná pohroma** je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- b) **havária** je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- c) **katastrofa** je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živeľnej pohromy a havárie.
- d) **ohrozenie** je obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Ohrozenie verejného zdravia II. stupňa nastáva, ak je potrebné prijať opatrenia podľa osobitného predpisu (§ 6 až 9 zákona o CO) pri:

- a) radiačnej nehode alebo radiačnej havárii,
- b) výskyte prenosného ochorenia, podozrení na prenosné ochorenie alebo podozrení na úmrtie na prenosné ochorenie nad predpokladanú úroveň,
- c) uvoľnení chemických látok ohrozujúcich život, zdravie, životné prostredie a majetok alebo
- d) úniku mikroorganizmov alebo toxínov z uzavretých priestorov.

1. INFORMÁCIE O ZDROJOCH OHROZENIA, MOŽNOM ROZSAHU MIMORIADNEJ UDALOSTI A O NÁSLEDKOCH NA POSTIHNUTOM ÚZEMÍ A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

A. Charakteristika územia obce Letanovce

a) Geografická charakteristika

Obec Letanovce patrí do okresu Spišská Nová Ves a do Košického kraja. Od mesta Spišská Nová Ves sú Letanovce vzdialené 8 km. Obec leží aj v blízkosti miest Levoča a Poprad v Prešovskom kraji. Susednými katastrami a obcami sú Spišské Tomášovce, Hrabušice, Vydrník, Jánovce, Spišský Štvrtok, Arnutovce, Smižany a Stratená.

Letanovce ležia v západnej časti Hornádskej kotliny prevažne na brehoch potoka Brusník a na severných svahoch Slovenského raja. Nadmorská výška v strede obce je 511 m n. m., v chotári 500 - 1058 m n. m. Severnú časť chotára s jednotvárnym povrchom zaberá Hornádska kotlina z pieskocovcového súvrstvia treťohorného flyšu, južnú s pestrým a silne členitým povrchom Slovenského Rudohoria z druhohorných vápencov. Priemerná ročná teplota je 6 °C, ročný úhrn zrážok okolo 600 - 700 mm. Chotár odvodňuje rieka Hornád s potokmi Brusník a Sihoť. Odlesnená kotlinová pahorkatina má hnedé lesné pôdy, južná časť má smrekové lesy s prímiesou buka a jedle. Na vápencových bralách rastie vzácné rastlinstvo chránenej krajiny oblasti Slovenského Raja, na plošine Glac je Medvedia jaskyňa.

b) Demografická charakteristika

počet obyvateľov v obci Letanovce k 1. 11. 2018: 2233
z toho 1150 mužov a 1083 žien.

c) Hospodárska charakteristika

Obec Letanovce neplní žiadnu priemyselnú výrobnú funkciu, má prevažne **poľnohospodársky charakter**. Z hľadiska štruktúry pôdneho fondu majú najväčšie zastúpenie lesné pozemky – 52,5% z celkového pôdneho fondu (91,37% nepoľnohospodárskej pôdy) a orná pôda – 34,55% z celkového pôdneho fondu (81,21% poľnohospodárskej pôdy). 7,17% výmery územia obce pokrývajú trvalé trávne porasty; 3,41% z územia obce zaberajú zastavané plocha a nádvorie.

B. Možné riziká vzniku mimoriadnych udalostí

V obci evidujeme alebo predpokladáme nasledujúce možné riziká vplyvom: povodne, sucho, víchrice, extrémne teploty (horúčava, mráz), prevádzky železnice a zemetrasenia.

B.1. Oblasti možného ohrozenia mimoriadnymi javmi poveternostného a klimatického charakteru

a/ vietor (víchrice),

v obci Letanovce bola víchrica jar r. 2014. Víchrica zasiahla časť obce Strelník a spôsobila škody na majetku Obce (poškodená strecha na 1 dome vo vlastníctve obce).

b/ teplotné extrémny (horúčavy, mrazy),

v obci sme extrémne mrazy – Január 2017.

v poslednom období zaznamenávame nárast teplôt na jar, v lete a začiatkom jesene, čo má vplyv na množstvo spodnej vody, zrážkovú činnosť a následne dopad na poľnohospodársku činnosť (sucho, premočená pôda).

c/ búrky a privalové dažde (krupobitie),

v obci sa vyskytli prívalové dažde v r. 2010. Následky: poškodený most na ul. Slobody, zaplavená komunikácia v strede obce na ulici Slovenského Raja pri pošte, zaplavené komunitné centrum a školská jedáleň pri ZŠ Juraja Sklenára, ČOV Letanovce, zaplavené pivničné priestory a prízemie domov na Štúrovej ulici .

Následne podobná udalosť v roku 2011 menšieho rozsahu. Následky: zaplavené komunitné centrum a školská jedáleň pri ZŠ Juraja Sklenára, zaplavené pivničné priestory domov na Štúrovej ulici a Slovenského raja.

d/ inverzia,

inverzia sa prejavuje v obci v jesennom a zimnom období a to typickými hmlami a námrazami, čo spôsobuje zvýšené riziko na týchto úsekoch cestných komunikácií: mostné konštrukcie ponad rieku Brusník, lokálny potôčik Jareček tečúci okolo kostola a potok tečúci so Spišského Štvrtku, stúpanie a klesanie cesty č. III/53613 Letanovce – križovatka s cestou II/536 Spišský Štvrtek – Spišská Nová Ves pri vstupe do obce a na samotnej križovatke pri vjazde na cestu II/536, Staničná ulica a ul. Slobody

e/ hmly,

f/ snehové lavíny - nezaznamenané

g/ snehové kalamity – v roku 2009, 2015

h/ námrazy a poľadovice.

B.2. Oblasti možného ohrozenia svahovými deformáciami a seizmickou činnosťou,

a/ svahové deformácie - na území obce sme nezaznamenali svahové deformácie

b/ seizmická činnosť – 30.5. - 1.6. 2012 makroseizmické otrasy o sile cca 2,7° a 2,1° v oblasti Vernára v roku 2012. Pozorovaný tras domov, cinkanie skla v skrinkách, popraskanie omietok.

B.3. Oblasti možného ohrozenia povodňami, oblasti možného ohrozenia v prípade porušenia vodnej stavby (vrátane odkalísk)

a/ povodne – na potoku Brusník, od areálu Agro družstva po koniec katastra obce (ČOV Letanovce), vodné stavby a odkaliská na území obce neevidujeme

b/ vodné stavby nachádzajúce sa na území obce – žiadne

c/ vodné stavby nachádzajúce sa na území inej obce – nemáme vedomosť

B.4. Oblasti možného ohrozenia požiarmi a výbuchmi

a/ lesné požiare – oblasť Slovenského raja (nie je priame ohrozenie obce)

b/ požiare a výbuchy vo výrobných podnikoch vyplývajúce z povahy ich činnosti – žiadne

B.5. Oblasti možného ohrozenia všetkými druhmi dopravy

a/ cestná doprava – obec Letanovce je koncová obec – neprechádza cez ňu žiadna dôležitá komunikácia

b/ železničná doprava – Južne od intravilánu obce prechádza železničná trať č.180 Košice – Poprad (Žilina), ktorá je zelektrifikovaná dvojkolažná. Na uvedenej trati sa nachádza zastávka so spevnenými nástupišťami po oboch stranách železnice. Možné ohrozenie pri prevoze nebezpečných látok.

c/ letecká doprava - žiadna

d/ nehody lavínových dráh – v obci neevidujeme žiadne lavínové dráhy

e/ nehody produktovodov, plynovodov, prečerpávacích staníc a pod. - neevidujeme

B.6. Oblasti možného ohrozenia únikom nebezpečnej látky vyplývajúce z charakteristiky nebezpečných látok

a/ jadrové zariadenia - žiadne

b/ stacionárne zdroje nebezpečných látok - žiadne

c/ preprava nebezpečných látok – pri preprave po železničnej trati č. 180 Košice – Poprad (Žilina)

B.7. Oblasti možného ohrozenia vznikom chorôb a epidémií

a/ ochorenia ľudí – Letanovce časť Strelník – sústredení príslušníci RMK (marginalizovaná Rómska komunita) – nízke hygienické návyky, rizikové správanie sa, ZŠ Juraja Sklenára – väčšina žiakov je Rómskeho pôvodu

b/ ochorenia zvierat – Agro družstvo Letanovce (hovädzí dobytok), SLOVCHOV Angora (hydina, králiky)

c/ ochorenia rastlín, zamorenie škodcami – Agro družstvo Letanovce (pestovanie obilia), malí roľníci (obilie, zemiaky)

B.8. Oblasti ohrozené inými druhmi mimoriadnych udalostí

a/ oblasti ohrozené rizikami technogénneho charakteru (elektrárne – výpadky elektriny, poruchy telekomunikačných služieb, vodovodné zariadenia a pod.) - pri výpadkoch elektrickej energie znefunkčnenie ČOV Letanovce a ČOV Strelník výtok splaškovej vody do potoka Brusník a Sihot',

b/ oblasti ohrozené rizikami sociogénneho charakteru - na území obce nevidujeme miesta, by mohli byť významné z hľadiska teroristických útokov. Miesta s najväčším výskytom osôb: ZŠ Juraja Sklenára Letanovce, počas bohoslužieb – kostol, počas športových udalostí – futbalové ihrisko, v zimných mesiacoch hokejové ihrisko; Letanovce časť Strelník – veľké množstvo MRK (marginalizovaná Rómska komunita) – možné sociálne nepokoje.

c/ oblasti ohrozené rizikami environmentálneho charakteru – znefunkčnenie ČOV Letanovce a ČOV Strelník pri výpadkoch elektrickej energie, iné riziká nevidujeme,

d/ oblasti ohrozené možnou kumuláciou rôznych druhov mimoriadnych udalostí – na území obce nevidujeme také oblasti.

2. NEBEZPEČNÉ VLASTNOSTI A OZNAČENIE LÁTKOK A PRÍPRAVKOV, KTORÉ BY MOHLI SPÔSOBIŤ VZNIK MIMORIADNEJ UDALOSTI

Obec Letanovce nie je ohrozená nebezpečnými látkami zo stacionárnych zdrojov. Obec tiež nemá vedomosť o preprave nebezpečných látok jej územím. Z uvedených dôvodov vlastnosti a označenie nebezpečných látok nezverejňujeme.

3. INFORMÁCIE O SPÔSOBE VAROVANIA OBYVATEĽSTVA A O ZÁCHRANNÝCH PRÁČACH

3.1. SPÔSOB VAROVANIA OBYVATEĽSTVA

V súlade s § 15 ods. 1 písm. f) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov **obec zabezpečuje trvale hlásnu službu** (varovanie obyvateľstva a vyzoomenie osôb činných pri riešení mimoriadnej udalosti). **Právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia**, ktorí by svojou činnosťou mohli ohroziť, život, zdravie alebo majetok (napr. prevádzkovatelia objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami) sú na základe § 16 ods. 1 písm. g) toho istého zákona povinné vykonávať hlásnu službu pre svojich zamestnancov, osoby zverené do starostlivosti a obce, ktoré bezprostredne ohrozujú vybudovaním samostatného systému varovania obyvateľstva tzv. **autonómneho systému varovania** (ďalej len „ASV“).

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva **varovnými signálmi** prostredníctvom sirén:

- a) „**VŠEOBECNÉ OHROZENIE**“ – **dvojminútový kolísavý tón** sirén pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti,
- b) „**OHROZENIE VODOU**“ – **šesťminútový stály tón** sirén pri ohrození ničivými účinkami vody,
- c) „**KONIEC OHROZENIA**“ – **dvojminútový stály tón sirén bez opakovania** – koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Varovné signály sa dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov (rozhlas, televízia, hlásenie obecného rozhlasu).

Signál „**VŠEOBECNÉ OHROZENIE**“ sa vyhlasuje aj v prípade možného vzdušného napadnutia územia štátu počas vojnového stavu a počas vojny. Slovná informácia v takomto prípade obsahuje vymedzenie územia, pre ktoré je ohrozenie vyhlásené a výraz „**VZDUŠNÝ POPLACH**“.

Varovanie obyvateľstva obce Letanovce je zabezpečené elektromotorickou sirénou umiestnenou na budove Obecného úradu.

Každý druhý piatok v mesiaci sa o 12.00 hod. preskúšava prevádzkyschopnosť systému varovania dvojminútovým stálym tónom sirén.

O pravidelnom preskúšaní funkčnosti sirén a o ďalších skúškach mimo tohto termínu vopred informujú rozhlas, televízia a tlač.

Zvuk sirény znamená vždy nejaké nebezpečenstvo - upozorňuje na to, že môže dôjsť alebo už došlo k mimoriadnej udalosti, ktorá ohrozuje životy a zdravie občanov, majetok alebo životné prostredie. Podľa tónu signálu a dĺžky jeho trvania zistíte, pred čím vás varuje. Ohrozenie presnejšie určí hovorená informácia. Každý občan v takejto situácii koná podľa pokynov vydávaných príslušnými orgánmi.

Ak zaznie varovný signál:

- **varuje všetkých obyvateľov,**
- **oznamuje ohrozenie,**
- **podľa tónu a dĺžky trvania signálu zistíte, pred čím Vás varuje,**
- **počúvajte nasledovnú hovorenú informáciu vysielanú rozhlasom, televíziou alebo obecným rozhlasom.**

Slovná informáciu obsahuje:

- a) deň a hodinu vzniku alebo ukončenia ohrozenia,
- b) údaje o zdroji ohrozenia,
- c) údaje o druhu ohrozenia,
- d) údaje o veľkosti ohrozeného územia,
- e) základné pokyny na konanie obyvateľstva.

3.2. POKYNY PRE OBYVATEĽOV PO ZAZNENÍ VAROVNÝCH SIGNÁLOV

a) okamžite sa ukryte

- pri pobyte mimo budovu vyhľadajte čo najrýchlejšie úkryt, prípadne vstúpte do najbližšej budovy a požiadajte majiteľa o dočasné ukrytie (úkrytom môže byť napr. závod, úrad, kancelária, obchod, verejná budova, súkromný byt, dom a pod.),
- ak sa nachádzate v domácnosti zhromažďujte celú rodinu a neopúšťajte domov,

- ak máte deti v školách, nesnažte sa ich vyzdvihnúť, bude o ne postarané,
- v prípade, že cestujete automobilom a počujete varovný signál, zaparkujte a vyhl'adajte úkryt v najbližšej budove,

b) zatvorte okná a dvere

- vytvorte izolovaný uzavretý priestor – uzavrite a utesnite okná, dvere a vetráky, odstavte klimatizáciu (netesnosti prelepte páskou, väčšie netesnosti môžete utesniť tkaninami namočenými vo vode s rozpustnými saponátmi, penovou hmotou a pod.),

- uzavretím priestoru znížite pravdepodobnosť vlastného ohrozenia,

c) zapnite rádio alebo televíziu

- sledujte vysielanie rozhlasu a televízie a riad'te sa podľa vysielaných pokynov – dozviete sa informácie o tom, čo sa stalo, prečo bola spustená siréna a varovanie obyvateľstva a čo sa bude diať ďalej,

- v prípade výpadku elektrického prúdu využite rádioprijímač na batérie,
- telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky, **najmä nevolajte čísla tiesňového volania**. Ťažko sa dovoláte a zbytočne tým komplikujete činnosť záchranárov, ktorí telefónnu sieť prednostne potrebujú.

Úkryt opustíte až vtedy, keď pominú dôvody na ukryvanie. O tom sa opäť dozviete z médií.

KEĎ ZAZNIE VAROVNÝ SIGNÁL OHROZENIE VODOU, NEUKRÝVAJTE SA!

3.3. VŠEOBECNÉ ZÁSADY ČINNOSTI PRI OHROZENÍ

Pri ohrození sa snažte dodržiavať nasledovné zásady:

- **UVEDOMTE SI**, že najväčšiu hodnotu má ľudský život, zdravie a až potom záchrana majetku,
- **REŠPEKTUJTE** informácie poskytované rozhlasom, televíziou, miestnym rozhlasom,
- **PAMÄTAJTE** na sebaochranu, poskytnutie prvej pomoci a vzájomnej pomoci v tiesni,
- **VARUJTE** ostatné ohrozené osoby vo svojom najbližšom okolí,
- **NEROZŠIRUJTE** poplašné a neoverené správy,
- **ZBYTOČNE NETELEFONUJTE**, aby ste zbytočne nepreťažovali telefónnu sieť,
- **NEPODCEŇUJTE** vzniknutú situáciu,
- **POMÁHAJTE** susedom, starým, chorým a bezvládnym ľuďom, postarajte sa o deti,
- **DODRŽIAVAJTE** pokyny pracovníkov záchranných zložiek, orgánov štátnej správy a samosprávy.

Fyzická osoba má právo:

- na včasné varovanie pred hroziacim nebezpečenstvom,
- na zabezpečenie prostriedkami individuálnej ochrany vrátane špeciálnych prostriedkov,
- na evakuáciu a ukrytie
- na informácie o spôsobe ochrany,
- na bezprostrednú pomoc pri ohrození života, zdravia a majetku.

Fyzické osoby sú povinné:

- **zúčastniť sa na plnení úloh civilnej ochrany osobnými úkonmi**, pokiaľ nie sú od nich oslobodené. **Osobný úkon je každá fyzická a duševná činnosť, ktorá sa vyžaduje v záujme ochrany života, zdravia a majetku v čase mimoriadnej udalosti**. Pri vykonávaní osobných úkonov sa nemožno dať zastupovať.

Fyzické osoby sú povinné:

- riadiť sa pokynmi orgánov štátnej správy a samosprávy a záchranných zložiek,
- riadiť sa pokynmi na ukrytie a evakuáciu,
- vykonať opatrenia na ochranu potravín, vody, hospodárskych zvierat a krmív, ktoré vlastní alebo im boli zverené,
- plniť úlohy v jednotkách a zariadeniach civilnej ochrany podľa určenia a zaradenia a na plnenie sa vopred pripraviť,
- vykonávať časovo obmedzené práce pre civilnú ochranu súvisiace s bezprostrednou ochranou života, zdravia a majetku,
- poskytnúť vecné prostriedky, ktoré vlastní alebo užívajú,
- poskytnúť potrebné priestory a prostriedky na dočasné ubytovanie evakuovaných osôb,
- poskytnúť podľa svojich schopností a možností osobnú pomoc pri likvidácii a odstraňovaní následkov živelnej pohromy alebo havárie v obci.

3.4. ZÁCHRANNÉ PRÁCE

Záchranné práce sú činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku, ako aj na ich odsun z ohrozených alebo z postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenia podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

V obci riadi záchranné práce starosta ako predseda krízového štábu obce, na základe príkazu na vykonanie záchranných prác jednotkám civilnej ochrany (aj občanom) s predchádzajúcim vykonaním monitoringu postihnutého územia.

Na písomný príkaz starostu je občan povinný vykonať osobitné úkony, ako aj poskytnúť vecné prostriedky.

Vykonávajú sa najmä tieto základné úlohy a opatrenia:

- a) použitie potrebných základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému a ostatných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému,
- b) evakuácia - obec má pre plánovanú evakuáciu spracovaný plán evakuácie podľa vyhlášky MV SR č. 328/2012 Z. z. o zabezpečovaní evakuácie v znení neskorších predpisov,
- c) ukrytie osôb - obec plánuje a realizuje v oblasti ohrozenia a v závislosti od jeho druhu ukrytie, pričom ukrytie sa realizuje v ochranných stavbách podľa osobitného predpisu - vyhláška MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany,
- d) núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie - obec má spracovaný prehľad ubytovacích a stravovacích zariadení využiteľných v prípade mimoriadnej udalosti na zabezpečenie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania, ktorý je súčasťou dokumentácie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania.

Záchranné práce po vzniku mimoriadnej udalosti spôsobenej únikom nebezpečnej látky a vyhlásení mimoriadnej situácie sú špecifické protichemické a protibiologické opatrenia, ktoré upravuje § 3 vyhlášky č. 533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok.

Záchranné práce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti - povodne sa vykonávajú podľa zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami. Obec má pre zabezpečenie ochrany pred povodňami spracovaný povodňový plán podľa § 10 zákona. Na predchádzanie vzniku povodňových škôd a po vyhlásení II. stupňa povodňovej aktivity sa vykonávajú povodňové zabezpečovacie práce zadané v § 17ods. 2 zákona. Na záchranu životov, zdravia, majetku,

kultúrneho dedičstva a životného prostredia a po vyhlásení III. stupňa povodňovej aktivity sa vykonávajú povodňové záchranné práce zadané v § 18 ods. 3 zákona.

Pri riadení záchranných prác sa ukladajú úlohy a vydávajú ústne alebo písomné príkazy na ich vykonanie a kontroluje sa ich plnenie. Ústne príkazy sa následne vyhotovujú v písomnej forme.

Príkazy sa vydávajú aj na:

- a) uvedenie síl a prostriedkov do pohotovosti,
- b) rozvinutie miesta riadenia,
- c) zaujatie záložného miesta riadenia,
- d) určenie komunikácií na záchranné práce,
- e) uzavretie ohrozeného alebo postihnutého priestoru,
- f) vytvorenie podmienok na prežitie ohrozeného alebo postihnutého obyvateľstva,
- g) skončenie prác na ohrozenom území alebo na území postihnutom mimoriadnou udalosťou,
- h) povolanie na osobné úkony,
- i) vecné plnenie,
- j) odvolanie subjektov po vykonaní záchranných prác.

Opatrenia na zabezpečenie činnosti subjektov vykonávajúcich záchranné práce sú zamerané najmä na:

- a) zásobovanie vodou a potravinami určenými na ľudskú spotrebu,
- b) dodávku elektrickej energie na osvetlenie a činnosť pracovísk a pohon agregátov,
- c) zásobovanie pohonnými látkami a náhradnými dielcami,
- d) dodávky materiálu na zabezpečenie činnosti jednotiek civilnej ochrany,
- e) finančné zabezpečenie.

4. ÚLOHY A OPATRENIA PO VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI

Činnosť starostu obce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti

- Prijat' a zaznamenať informácie o vzniku mimoriadnej udalosti – od: občana, PO, FO – podnikateľa, PZ, odboru CO a KR, HaZZ.
- Overiť informácie o mimoriadnej udalosti:
 - čas a miesto vzniku mimoriadnej udalosti,
 - druh, rozsah a účinky mimoriadnej udalosti,
 - zdroj a spôsob podania informácie.
- Posúdiť situáciu z hľadiska ohrozenia obyvateľstva a prijať neodkladné opatrenia.
- Varovať obyvateľstvo a vyzvať osoby.
- Informovať odbor krízového riadenia Okresného úradu Spišská Nová Ves, koordinačné stredisko IZS – 112, tzv. prvotné hlásenie.
 - Aktivovať vlastné sily a prostriedky (napr. miestne jednotky civilnej ochrany).
 - Zabezpečiť priebežný monitoring miesta mimoriadnej udalosti za účelom :
 - spresnenia rozsahu mimoriadnej udalosti,
 - určenia najkritickejších miest pre zásah síl a prostriedkov,
 - potreby vyžiadania zložiek IZS, prípadne ozbrojených síl SR,
 - usmernenia veliteľa zásahu,
 - potreby vyhlásenia mimoriadnej situácie.
 - Zvolať krízový štáb obce a :
 - prerokovať možnosť vyhlásenia mimoriadnej situácie, prípadne evakuácie obyvateľstva,
 - vydať príkazy na organizovanie a riadenie záchranných prác, uzatvorenie priestoru mimoriadnej udalosti,
 - zabezpečiť postihnuté obyvateľstvo.
 - organizovať a riadiť záchranné práce v spolupráci s veliteľom zásahu.

- predkladať pravidelné informácie Okresnému úradu Spišská Nová Ves, odboru krízového riadenia každý deň k 6,00 hod do 7,00 hod a k 18,00 hod do 19,00 hod.

- ukončiť práce na území postihnutom mimoriadnou udalosťou a odvolanie síl a prostriedkov po vykonaní záchranných prác.

- spolupracovať s odborom krízového riadenia a odborom životného prostredia Okresného úradu Spišská Nová Ves.

➤ Po ukončení záchranných prác si uplatniť náhradu výdavkov v súvislosti s vykonanými záchrannými prácami v zmysle vyhlášky MV SR č. 599/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov, v prípade povodňových záchranných prác v zmysle vyhlášky MŕP č. 251/2010 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vyhodnocovaní výdavkov na povodňové zabezpečovacie práce, povodňové záchranné práce a povodňových škôd.

Činnosť obyvateľstva obce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti

Aj keď jednotlivec pri vzniku mimoriadnej udalosti nemôže zvrátiť beh udalostí, môže však správnym rozhodnutím a konaním znížiť straty na životoch a zdraví ľudí, ako aj výrazne znížiť dopady vplyvu pôsobenia mimoriadnej udalosti vo svojom okolí.

ČO BY MAL VEDIET KAŽDÝ V PRÍPADE OHROZENIA MIMORIADNOU UDALOSŤOU

- správne a včas reagovať, usmerňovať okolie, to znamená, ak zaznie siréna, podľa druhu tónu a dĺžky varovania rozoznate pred čím Vás siréna varuje a pozorne počúvajte následnú hovorenú informáciu prostredníctvom rozhlasu, televízie alebo obecného rozhlasu,
- pri pobyte mimo budovu vyhľadajte čo najrýchlejšie úkryt, ak je to možné, prípadne vstúpte do najbližšej budovy,
- ak sa nachádzate v domácnosti, zhromaždite celú rodinu, neopúšťajte domov, nesnažte sa vyzdvihnúť deti zo škôl a predškolských zariadení, bude o ne postarané,
- vytvorte uzavretý izolovaný priestor, tzn. utesnite okná, dvere a vetráky, odstavte klimatizáciu, netesnosti prelepte páskou, väčšie netesnosti môžete utesniť tkaninami namočenými vo vode s rozpusteným saponátom,
- uhasťte oheň, vypnite prívod elektrickej energie, vody a plynu,
- sledujte vysielanie rozhlasu a televízie a riadte sa podľa vysielacích pokynov,
- telefonujte len v súrnom prípade, napr. rodinným príslušníkom, ktorí by sa mohli ocitnúť v pásme ohrozenia,
- nezaťažujte telefónne linky, najmä nevolajte čísla tiesňového volania, 150, 155, 158, 159, 112, riešia vzniknutú situáciu,
- postarajte sa o domáce hospodárske zvieratá, podľa možnosti ich umiestnite mimo pásma ohrozenia, pričom použite prostriedky individuálnej ochrany jednotlivca,
- čakajte doma na ďalšie pokyny a zároveň sa presvedčte, či vo vašej blízkosti nie sú ohrození starí ľudia, chorí alebo neschopní pohybu,
- postarajte sa o deti bez dozoru,
- pri akejkoľvek činnosti zachovajte pokoj a rozvahu, nešírte paniku a poplašné správy,
- dodržujte pokyny pracovníkov civilnej ochrany a krízového riadenia, orgánov štátnej správy, samosprávy, orgánov, ktoré prijímajú opatrenia na odstránenie príčiny vzniku mimoriadnej udalosti a opatrenia na zamedzenie pôsobenie jej šírenia,
- informácie dostanete Vám dostupnými informačnými prostriedkami

5. PODROBNOSTI O TOM, KDE SA DAJÚ ZÍSKAŤ ĎALŠIE INFORMÁCIE SÚVISIACE S PLÁNOM OCHRANY OBYVATEĽSTVA

Všetky obce sú v zmysle § 15 ods. 1 písm. a) zákona povinné vypracovať a aktualizovať plán ochrany obyvateľstva obce. Podrobnosti a ďalšie informácie súvisiace s Plánom ochrany obyvateľstva obce Letanovce je možné získať na Obecnom úrade Letanovce, Slovenského raja 55, Letanovce, na telefónnom čísle +421 53 4299 517 alebo emailovej adrese starosta@letanovce.sk .

6. ODKAZ NA OBMEDZENIA VYPLÝVAJÚCE Z OCHRANY DÔVERNÝCH INFORMÁCIÍ A UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ

Plán ochrany obyvateľstva nie je utajovanou písomnosťou. Vyššie uvedené zverejnené informácie sú v súlade so zákonom NR SR č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona NR SR č.215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona NR SR č. 122/2013 Z.z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Verejnosc' má možnost' vyjadrit' sa k zverejneným informáciám do 30 dní po zverejnení na Obecnom úrade Letanovce. Opodstatnené pripomienky sa zohľadnia pri aktualizovaní Plánu ochrany obyvateľstva obce Letanovce.

Prílohy:

Príloha č. 1: Odporúčania pre obyvateľstvo v prípade vzniku mimoriadnej udalosti

Maximálna teplota

2. stupeň

Maximálna teplota vzduchu v rozpätí od (Teplota, > 35°C):

- a) vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- b) nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacich automobiloch,
- c) dodržiavať pitný režim.

3. stupeň

Dlhodobé dosahovanie maximálnej teploty vzduchu v rozpätí od (Teplota, > 40°C):

- a) vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- b) dodržiavať pitný režim,
- c) nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacich automobiloch,
- d) pri pobyte na priamom slnku používať ochranné prostriedky pred priamym slnečným žiarením (pokrývka hlavy, ochranné krémy, slnečné okuliare a pod.).

Minimálna teplota

2. stupeň

Dosiahnutie minimálnej teploty vzduchu (M2, < 20°C). Silný mráz:

- a) chrániť sa primerane teplým oblečením a obuvou,
- b) chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom,
- c) vykonať primerané opatrenia na ochranu hospodárskych plodín pred prízemnými mrazmi.

3. stupeň

Minimálna teplota vzduchu (M3, < 30°C). Veľmi silný mráz:

- a) urýchlene vyhľadať teplé miesta (obytné zariadenia),
- b) vykonať primerané opatrenia v priemysle na ochranu pred silnými mrazmi (zateplenie...),
- c) chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom.

Vietor

2. stupeň

Výskyt silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo (v nárazoch) rýchlosť (V2, priemer > 20 m/s alebo nárazy > 25 m/s):

- a) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- b) nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- e) nepúšťať von deti,
- f) zabezpečiť domáce zvieratá,
- g) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- h) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi obmedziť jazdu po otvorených veterných plochách,
- i) zabezpečiť okná, skleníky, voľne uložené predmety, pozbierať sušiacu sa bielizeň,
- j) pri jazde automobilom znížiť rýchlosť jazdy.

3. stupeň

Výskyt mimoriadne silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo (v nárazoch) rýchlosť (V3, priemer > 25 m/s alebo nárazy > 35 m/s):

- a) keď nie je nutné, nevychádzať z domu,
- b) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) nepúšťať von deti,
- e) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- f) zabezpečiť žeriavy.

Snehové jazyky a záveje

2. stupeň

Intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov:

- a) vybaviť vozidlo zimnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- b) zabezpečiť sa komunikačnými prostriedkami (mobilný telefón, PDA, vysielacia a pod.) pre prípad núdze.

3. stupeň

Mimoriadne intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov:

- a) obmedziť pohyb vo vonkajšom prostredí,
- b) obmedziť jazdu vozidlom a inými prostriedkami.

Sneženie

2. stupeň

Silné sneženie pri ktorom spadne S2, > 20 cm nového snehu za 12h:

- a) na horách sledovať a dodržiavať pokyny horskej služby,
- b) vybaviť vozidlo príslušnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- c) v prípade mokrého snehu a silného vetra obmedziť pohyb v lese a v blízkosti elektrických vedení.

3. stupeň

Mimoriadne silné sneženie pri ktorom spadne S3, > 30 cm nového snehu za 12h:

- a) obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri.

Poľadovica

2. stupeň

Intenzívna tvorba poľadovice:

- a) obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri,
- b) upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

3. stupeň

Mimoriadne intenzívna tvorba poľadovice:

- a) obmedziť pobyt a pohyb i dopravnými prostriedkami v exteriéri,
- b) upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

Búrky

2. stupeň

Výskyt silných búrok spojené prívalové zrážky s úhrnmi (BD2, >30mm za 1h) a nárazy vetra s rýchlosťou (BV2, >25m/s):

- a) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- b) nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- e) zabezpečiť domáce zvieratá,
- f) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- g) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- h) vo voľnej krajine pri búrke prečkať v automobile, alebo vyhľadať nižšie polohy (pozor na ich prípadné zatopenie),
- i) nezdržiavať sa pri vysokých stožiaroch alebo vysokých stromoch,
- j) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt).

3. stupeň

Výskyt mimoriadne silných búrok spojené s prívalovými zrážkami s úhrnom (BD3, 40 mm za 1h) a nárazmi vetra s rýchlosťou (BV3, >35 m/s):

- a) keď nemusíte, nevychádzať z domu,
- b) nepúšťať von deti,
- c) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- d) nezdržiavať sa pri stožiaroch vysokého napätia alebo vysokých stromoch,
- e) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt),
- f) zabezpečiť obydlie pred vniknutím vody.

Dážď

2. stupeň

**Výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom zrážok (D2, > 50mm za 12h):
v prípade kritického nedostatku času:**

Zanechať akékoľvek činnosti a rýchlo sa odobrať na bezpečné (kopec, vyšší svah a pod.) alebo vopred určené miesto.

pokiaľ máte dostatok času:

- a) vypnúť alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu,
- b) premiestniť vybavenie domácností do vyšších poschodí,
- c) uzatvoriť a utesniť všetky okná a otvory,
- d) pripraviť si vozidlo pre prípad nutnosti opustenia obydľia,
- e) pripraviť si lieky, dokumenty, vhodné ošatenie, trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- f) zobrať si nepremokavú obuv a odev,
- g) odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny a pod.),
- h) informovať svojich susedov,
- i) pripraviť evakuáciu zvierat,
- j) pripraviť si evakuačnú batožinu,
- k) opustiť vodné plochy a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt).

3. stupeň

Výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom (D3, > 70mm za12h):

- a) dodržiavať pokyny záchranných zložiek, orgánov samosprávy a štátnej správy, sledovať pokyny v hromadných informačných prostriedkoch,
- b) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt),
- c) odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny a pod.),
- d) uzatvoriť a utesniť všetky okná a otvory,
- e) vypnúť alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu.

Hmla

2. stupeň

Výskyt silných hmiel s dohľadnosťou (H2, < 300m):

Ak viditeľnosť nepovoľuje ísť rýchlejšie ako 20 km/hod. a keď nie je možné rozoznať okraj cesty odstavte vozidlo. Na diaľniciach vyhľadajte najbližšie odpočívadlo a počkať kým sa hmla rozplynie.

3. stupeň

Výskyt mimoriadne silných hmiel (H3, < 100m):

Obmedziť jazdu vozidlom z bezpečnostných dôvodov.